

The background of the entire page is a repeating pattern of various Egyptian hieroglyphs in a light gray color. The hieroglyphs include symbols for birds, eyes, hands, and other ancient motifs, arranged in horizontal rows.

**PITER
V
DŽEJMS**

**NEPOBITAN
DOKAZ**

Preveo

Marko Mladenović

Laguna

Naslov originala

Peter James

ABSOLUTE PROOF

Copyright © Really Scary Books / Peter James 2018

Translation copyright © 2021 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

POKOJNOM HARIJU NIKSONU

NEPOBITAN DOKAZ

1

Januar 2005.

Bar u centru El-Eja bio je rupa, a to je trenutno odgovaralo raspoloženju Majka Delejnika. Za šankom je bila jedna slobodna barska stolica, između sredovečnog para koji se žvalavio desno od njega i mrzovoljnog pijanca levo u kariranoj flanelskoj košulji, farmerkama i gojzericama, pogrbljenog nad čašom burbona.

Delejnik se smesti na napukli kožni jastuk, pogleda šankera u oči i naruči pivo. Gore na zidu nalazio se mutan televizijski ekran na kome se prikazivala utakmica američkog fudbala; zvuk je bio pojačan i niko je nije gledao. Pijanac se zagleda u njega očima nalik zakrvavljenim mekušcima.

„Znam te, zar ne?“ počeo da zapliće jezikom. „Ti si onaj tip iz one emisije, jelda? Pre izvesnog vremena? To si ti, jelda?“

Šanker stavi pivo ispred Delejnika. „Plaćate gotovinom ili otvarate račun?“

„Račun, molim vas.“

„Imate kreditnu karticu?“

Bilo je to takvo mesto.

On lagano izvuče karticu ameriken ekspres iz iskrzanog novčanika i položi je na šank. Šanker je uze.

„Magični Miki, je l' tako?“ reče pijanac. „To si bio ti, na televiziji.“

„Sećaš se emisije?“

„Da. Da, sećam se. Bila je bezveze.“

„Hvala, družo.“

„Ne, stvarno. Pre koliko godina je bila? Deset?“

„Otprilike.“

„Da.“ Čovek iskapi preostalo piće. „Bio si truo. Nije ni čudo što su je ukinuli, a?“

Delejni je otpio dugačak gutljaj piva i nije se obazirao na njega. Nisu mu ukinuli samo emisiju; pre sat vremena, otkao ga je i agent.

„Znaš šta, dečko?“, rekao je Al Sigel preko telefona iz svoje otmene kancelarije u Vilširskom bulevaru. „Moraš da shvatiš da si dinosaur. Mučio sam se da ti nešto nađem još pre nego što si odlepio. Karijera ti je završena. Da se ne lažemo, bližiš se šezdesetoj. Idi u penziju, preseli se u Palm Springs, počni da igraš golf ili šta već, znaš? Imam drugi poziv na koji moram da se javim. Slušaj, izvini, dečko, ali tako stoje stvari – jesmo li gotovi?“

Tako stoje stvari. To je Majku Delejniku i te kako jasno. Ovde u Holivudu premator si već sa četrdeset godina. Kada ode u svoje staro omiljeno mesto, *Čarobni dvorac*, gotovo da nema mađioničara starijeg od trideset leta. Zabrljao je na poslednjoj tezgi koju mu je agent namestio, izvodeći mađioničarske trikove izbliza na zabavi jedne velike filmske zvezde na Bel Eru. Uprskao je jedan trik, a zatim izgubio prisebnost i zapretio da će nokautirati naduvenka koji mu se smejao za stolom.

„Znaš šta govorim?“, nije odustajao pijanac. „Moraš da priznaš, bio si bezveze.“ Opet se zapiljio u njega. „I znaš šta, izgledaš bezveze.“

I oseća se bezveze.

Pijanac pucnu šankeru prstima. „Još jedan džim bim, dupli, sa ledom.“ Ponovo se okrenuo prema Majku. „Pivo, a? To je piće za slabiće.“

„Stvarno?“

Šanker spusti čašu ispred pijanca, do vrha punu viskija i leda.

Čovek podiže čašu. „Treba da piješ pravo piće kao što je ovo, gospodine Neupotrebljivi Mađioničaru. Živeli.“

Nagnuo je čašu i otpio gutljaj, da bi ga zatim, skoro istog trenu, ispljunuo. „Isuse!“, viknu on na šankera. „Šta si mi to dao, pobogu? Naručio sam džim bim. Ovo nije viski, ovo je proketo pivo!“

Šanker, visok čovek setnog izgleda u svojim sedamdesetim koji je oduvek bio tu, zavrte glavom. „Izvinite, gospodine, varate se. Možda ste dovoljno popili?“

„Kažem ti da je ovo proketo pivo! Pokušavaš da me otruješ ili šta već?“

Šanker uze dopola punu bocu viskija i pokaza mu je. „Iz ovoga sam sipao.“

„Je l'? E pa sipaj još jedno.“

Razdražen, šanker uze čistu čašu i nasu iz boce džima bima. Na njegovo čuđenje, u čaši se do samog oboda i preko diže pivska pena, koja se potom preli.

Majk Delejni se osmehnu za sebe i ne reče ništa.

2

April 2005.

Za Rosa Hantera, petak ujutru počeo je mamurlukom, za koji je on sebi obećao da ga nikada neće imati. Isto kao što je to obećao prošle sedmice, a i pretprošle. A i one pre nje. Isto je bilo svakog petka ujutru otkako se priključio *Argusu*, kao mlađi novinar, osamnaest meseci ranije.

Ali nije ni slutio koliko će drugačiji taj petak biti.

Bližeći se svom dvadeset trećem rođendanu, Ros je bio visok i u dobroj formi, kratko podšišane tamne kose i naočitog ali ozbiljnog lica, kao da većito sve raščlanjuje – što je uglavnom i radio. Osim sada.

Osećajući se kao da mu je u lobanju zabijena sekira, jedva je mogao čestito da misli. Zamućenog vida, ustao je iz kreveta, zevnuo i krenuo u kupatilo u potrazi za paracetamolom, proklinjući sebe što je to sebi učinio po ko zna koji put. Svakog četvrtka uveče pristajao je da, društvenosti radi, na brzinu popije samo jedno piće s kolegama. Svakog četvrtka u noć naposletku bi se teturao kući, kasno, iz paba *Kouč haus* u centru Brajtona.

Razlog za to delom je bila jedna konkretna mlada novinarka u novinama, zadužena za izveštavanje o kriminalu, Imodžen Karter. Neviđeno mu se sviđala, ali kao da ju je daleko više zanimao jedan pomoćnik glavnog urednika. I podnosila je piće bolje od svih

njih ostalih. Ali ipak je imao utisak da ga, malo-pomalo, sve više primećuje i da svaki put flertuje s njim tek malčice više.

Hvala za još jedan sjajan mamurluk, Imo, i što si mi dala da gledam kako se povodiš prema taksi-stanici podruku sa usranim Kevinom Flečerom.

Kao neko ko je nedavno završio novinarstvo na koledžu *Goldsmiths* i gajio velike ambicije, Ros se svakog jutra radovao dolasku na posao u redakciju, gde su ga, kao mlađeg novinara, mogli poslati da izveštava o maltene bilo čemu. O saobraćajnoj nezgodi, iznenadnoj smrti bebe u snu, požaru, sudskoj raspravi, davanju dobrotvornih priloga ili nečemu o čemu je tako dosadno pisati kao što je otvoreni dan u školi. Sve mu to koristi, tako uči zanat, stiče iskustvo u tim dobrim, uglednim gradskim novinama.

Nadao se da će mu se glava razbistriti posle vežbanja u teretani, za čim će uslediti duga vožnja biciklom uzbrdo do posla. Dok je navlačio trenerku i čvrsto vezivao pertle na patikama, na radio-budilniku slušao je vesti lokalnog radija *Saseks*, nadajući se nekoj krupnoj najnovijoj priči, priči s kakvom bi jednog budućeg dana mogao da se proslavi i da mu se ispuni san o potpisanom članku na naslovnoj strani nekih državnih novina.

Progutavši kapsule sa malo vode, otišao je u kuhinjicu svog stana punog promaje na prvom spratu zgrade nedaleko od ulice Portland road, dok jedva primetni mirisi sinoćnog kuvanja iz indijskog restorana brze hrane u prizemlju nisu olakšavali mučninu koja je pratila njegovu užasnu glavobolju. Od nekoliko zalogaja banane za trpezarijskim stolom osetio se malo bolje; spirajući ih sokom od jabuke, zurio je u cedulju zalepljenu za površinu s podsetnikom koji je napisao: *tatina rođendanska čestitka*. Kupiće neku negde, kasnije.

Sišao je u prizemlje, prošao pored svog zaključanog bicikla u hodniku i izašao u mrak, na kišu koja rominja.

Posle žustrog desetominutnog džogiranja stigao je u teretanu malo posle sedam. Tamo je već bilo nekoliko ljudi koji su vežbali u prostoriji prekrivenoj ogledalima s blagim mirisima znoja i sredstva za glačanje. Ljudi su mahom bili sami na pokretnim trakama

za trčanje, trenažerima za nordijsko skijanje i sobnim biciklima, ili radili tegove i trbušnjake, dok je nekolicina imala seansu s ličnim trenerom. Treskavi ritam *Kvina* bio je preglasan za Rosovu glavu kada se on pope na trenažer za nordijsko skijanje da odradi dvadesetominutni program i uključi njegov ekran.

Dok je pojačavao tempo, gledajući kako mu se puls ubrzava – 110... 120... 130 – prepao se kada je naprasno čuo kako ga doziva njegov brat Riki. Bilo je to toliko glasno, toliko blizu, da mu se učini kako stoji tačno pored njega.

Samo što to nije bilo moguće. Riki je živio u Mančesteru, četristo dvadeset kilometara odatle, gde je radio kao pripravnik za upravnika hotela. Retko su razgovarali preko telefona, ali Riki mu je poslao mejl baš prethodnog popodneva da rasprave kakav poklon da kuje ocu za šezdeseti rođendan sledeće sedmice.

Trenutak kasnije imao je osećaj da mu sa zaklaćenih ručki trenažera za nordijsko skijanje u ruke šiba struja. Nije mogao da se pomeri. Noge su mu stale na papučama. Mozak počeo da mu se vrti, kao da se strmoglavno spušta niz vašarski tobogan. U blesku panike zapitao se ne pada li u nesvest od nedostatka šećera.

Ili doživljava srčani udar?

Soba se ljuljala, nalik moru sivih mašina koje se sada zamutiše.

Usisavao ga je dugačak, mračan tunel. Sada mu se već celo telo neobuzdano okretalo i očajnički se držao za ručke trenažera. Napred, u daljini, video je svetlost, koja je sa svakom sekundom bivala sve bleštavija i jača. Proletale su slike. Embrion. Beba. Majčino lice. Očevo lice. Lopta u letu. Školska tabla s nastavnicom koja drži kredu i više na njega. Njegov život, shvatio je. Gleda kako proleće njegov život.

Umirem.

Posle nekoliko sekundi, obavila ga je ona jarka svetlost na kraju tunela. Bila je topla, zaslepljujuća, a on je plutao na gumenom dušekuu na mirnom okeanu. Video je bratovljevo lice kako lebdi tačno iznad njegovog. „U redu je, Rose, jelda? Dobri smo?“

Riki. Koga se gadio otkad je znao za sebe. Nije mu se dopadalo kako Riki izgleda, kako govori, kako se smeje, kako jede. A znao

je i zašto: Riki je bio njegov jednojajčani blizanac. Svaki put kada ga vidi bilo je to kao da se gleda u ogledalo.

Između blizanaca treba da postoji ljubav. Posebna, neraskidiva veza. Ali on tokom godina nije osećao ništa od toga.

Umesto toga, samo žestoku netrpeljivost.

Bilo je to ponajviše zbog toga što su njegovi roditelji oduvek bili naklonjeniji Rikiju, mada to Riki nikada nije mogao da vidi.

Čim je dovoljno stasao da napusti dom, pobjegao je od kuće, udaljio se od Rikija što više može. Drugi koledž u drugom gradu. Čak je, u jednom trenutku, došao u iskušenje da promeni ime.

Sada se njegov brat udaljavao od njega, dok ga je postojano gutala ona bela svetlost, i okretao se ka njemu, ispruženih ruku, kao da očajnički pokušava da mu dosegne šake, da se uhvati za njega. Ali udaljavao se prebrzo za Rikija, nalik plivaču koga snažna površinska struja vuče unazad.

Riki doviknu, bezmalo s beznađem u glasu. „Dobri smo, Rose? Da?“

„Dobri smo“, odgovori on.

Njegovog brata proguta svetlost. Pa njega načas zaslepi.

U njega su odozgo buljila lica. Svetlost se promenila. Osećao je miris znoja, itisona, neoprane kose. Čulo se kako gruva muzika. Srce mu je muklo tuklo.

Neko je klečao nad njim.

„Jesi dobro?“

Ros pogleda unaokolo, izbezumljen. Načas ga obuze panika i zapita se da li je umro.

Ruke mu pomogoše da ustane i upraviše ga prema jednoj klupi za dizanje tegova, pa su ga podupirale dok je sedeo.

Nad njim je stajao neki mišićavi muškarac, jedan od ličnih trenera u teretani, držeći plastični bokal vode. „Popij ovo.“

On zavrte glavom, pokušavajući da je razbistri.

„Možda si preterao na trenazu?“ , reče neki glas.

„Ne – ne, ovaj...“ Zaćutao je. Zbunjen.

„Da zovem lekara?“ , upita neko drugi.

On opet odmahnu glavom. „Ne, dobro sam – stvarno. Dobro sam. Možda mi treba malo šećera ili šta već.“

„Ostani da sediš još nekoliko minuta, dok ne budeš siguran da si dobro.“

„Jesi li dijabetičar?“, upita neki glas – neko od osoblja, ko je zabrinuto piljio u njega.

„Ne, ne, nisam.“

Minulo je deset minuta pre nego što je bio sposoban da stoji a da se ni za šta ne pridržava. Nedugo potom, nakon što ih je uverio da je dobro, izašao je iz teretane i otpešačio kući ošamućen, ne obraćajući pažnju na kišu, na hladnoću, ni na šta. Prošao je kroz ulazna vrata i popeo se uz stepenice, osećajući se iscrpljeno. Imao je utisak da se vere na planinu.

Ljudima u teretani rekao je da se oseća dobro, ali uopšte se nije osećao dobro. Osećao se grozno. Kada je ušao u stan, začuo je kako mu telefon zvoni i osetio ga kako mu vibrira u džepu. Izvukao ga je i pogledao broj na ekranu, koji nije prepoznao.

„Halo?“, javio se.

Začuo je plačan ženski glas. „Rose? O, bože, Rose?“

Bila je to Rikova devojka Sindi.

„Zdravo“, reče on, i dalje veoma potresen. „Sindi? Šta – šta ima?“

Ona briznu u plač. Slušao ju je kako jeca nekoliko sekundi dok se nije sabrala. „Riki.“

„Šta?“

„Upravo je došla policija. Riki je bio otišao u park, na jutarnje trčanje. Drvo je palo na njega. Pre pola sata. Drvo. Zgnječilo ga je. O, bože, Rose, o, bože, mrtav je!“

3

Jul 2009.

Posle višegodišnjeg neprekidnog bombardovanja i borbi na gradskim ulicama, u Laškargahu više nije bilo nijednog nedirnutog hotela, a zaposleni u njima pali su kao žrtve talibana, ili su odavno pobjegli. Zbog sigurnosnih problema i činjenice da mnoge novinare otimaju, a neke i pogubljuju, smatralo se da je to zabranjeno područje. Pripadnici međunarodnog novinarskog korpusa koji su se ipak usuđivali da odu tamo bili su smešteni na rubu grada, u šatoru unutar objekta belih zidova, koji je predstavljao savezničku vojnu bazu za pokrajinu Helmand.

Svim novinarima savetovalo se da se stope sa okolinom što više mogu. Da puste bradu, nose bež odeću, da se ne šetaju unaokolo sami, a pogotovo da ne nose svoje novinarske prsluke bez pratlje, pošto bi ih to izdvojilo kao mete za otmicu.

„Uparen s paklom“, poslao je Ros Hanter poruku svojoj supruzi, nedugo nakon što je stigao tamo. Tačnije rečeno, probao je da joj pošalje poruku. Da bi se poruka najzad poslala, trebalo je više od dana redovnog pokušavanja. Za razliku od drugih iskusnih dopisnika, njemu je to bilo prvo iskustvo na ratištu, a trenutno, budući da je stalno živeo u strahu, imao je svaku nameru da mu bude i poslednje. Najvećim delom većine dana sunce je zaklanjao gust dim od artiljerije i zgrada u požaru. Vazduh je bio zasićen

zadahom tela u raspadanju, kanalizacije i kordita*, a mujezinovih pet dnevnih poziva na molitvu najčešće je zaglušivalo stalno klepetanje helikoptera.

Ros je sedeo na krevetu u spavaonici koji su mu dodelili i češao se po bradi, koja ga je stalno svrbela, i pokušavao da podnese svoj najnoviji članak za *Sandey tajms* preko laptopa povezanog onlajn posredstvom satelitskog telefona. Njegovoj nelagodi doprinosilo je i to što se donekle osećao kao prevarant. Godinu dana ranije napisao je članak u pohvalu nekadašnjem dečaku iz njegove stare škole, koji je, kako je otkrio, izgubio oba oka i desnu ruku u bici od pre nekoliko godina, i uspeo da iznova izgradi svoj život, da se venča, izrodi dvoje dece i ide na skijanje. U članku je govorio o neviđenoj hrabrosti naše vojske na bojištu.

Članak je izmamio oduševljenu reakciju od vojnog rukovodstva, koje ga je pozvalo da lično vidi ratište i upozna se s trupama. Ali uz to je i pokrenuo poplavu mejlova od vojnika u službi maltene svih činova, od kojih su neki davali svoje pravo ime, ali mnogi ostajali anonimni, i koji su mu pričali priče strave i užasa o tome kako britanska vlada izneverava vojsku i izaziva brojne bespotrebne smrti usled opreme slabog kvaliteta ili potpunog nedostatka iste – zbog škrtarenja na budžetu.

Sandey tajms je uredio neophodnu dokumentaciju i platio da Ros u Hartfordširu pohađa obavezan trodnevni kurs obuke za neprijateljsko okruženje. Tamo su ga prebacili vojnim transportnim avionom C-130 herkules, zaobilaznom putanjom. Jedino što je tražio od novina bilo je da ne štampaju ništa pogrdno dok se ne vrati bezbedno u Veliku Britaniju. Nije mu baš bilo do toga da se zameri bilo kome od ljudi odgovornih za njegovu sigurnost tamo.

I brzo je otkrio kako ima o mnogo čemu da se piše. Pun zvanični izveštaj o tome kako se britanska vlada ophodi prema sopstvenoj vojsci. Spisak je obuhvatao to da se britanski vojnici snabdevaju oružjem koje se zaglavljuje, da su oklopna vozila neodgovarajuće oklopljena kako bi ih zaštitila od nagaznih mina,

---

* Eksploziv koji se koristi u mecima i bombama. (Prim. prev.)

kao i potpuno odsustvo na bojištu odašiljača koji sprečavaju smrt od takozvane „prijateljske vatre“.

U posljednjem dopisu koji je poslao, Ros je citirao, anonimno na čovekov zahtev, jednog starijeg vojnog komandanta koji je opremu kojom ih snabdevaju uporedio sa odavno zastarelim mobilnim telefonima. A da bude još gore, trenutno nije bilo mnogo saosećanja, podrške ili nege po izlasku iz bolnice za stravično ranjene i neretko trajno onesposobljene vojnike nakon što ih vrata kući. Dok se usredsređivao, Ros se trudio da se ne obazire na pozadinsku buku dalekih – i katkad, zabrinjavajuće ne tako dalekih – udara granata, rafala iz vatrenog oružja i sporadičnih eksplozija bombi koji se nisu prekidali ni u noć.

Činilo se da se strani dopisnici većinom međusobno poznaju kao stari drugari, uključujući i fotografa koga su mu dodelili, zbog čega se on upadljivo osećao kao neko sa strane. Neki od njih su igrali poker špilom karata koji je pamtio i bolje dane, ispod tromog ventilatora na tavanici koji je vršio zadatak pomeranja vrućeg, vlažnog vazduha po unutrašnjosti a da nije ni pravio promaju ni menjao njegovu temperaturu. Ros se znojio, bio je sav mokar i lepljiv i trebao mu je još jedan hladan tuš, iako se istuširao pre nekoliko sati. Prošle dve sedmice jedva je spavao, i stalno je bio iscrpljen i obuzet mučninom od straha.

No sve to, u tom trenutku, dok je kucao, prevazilazila je njegova ljutnja. Ljutnja zbog talibana i njihovog silovanja i pokolja žena i dece, čemu je bio svedok. Ljutnja zbog onoga što je video u kući u koju je ušao s vojskom, juče, gde je neki stariji čovek visio na improvizovanoj omči, sa golim telom mlade žene na podu ispod njega, zaklane. Začuli su ženski plač i pronašli čovekovu suprugu kako se krije u kredencu na spratu. Uporno je ponavljala jednu jedinu reč. Jedan avganistanski vojnik preveo ju je Rosu.

Zašto?

Gde je Bog?, zapitao se on. Uživa u gledanju ovog krvoprolića?

Stvarno je imao utisak, tu u Avganistanu, izložen svakodnevnim grozotama, da je Bog veliki umobolnik. Da je stvorio čitav ovaj svet zarad sopstvenog izopačenog zadovoljstva. Da vidi kakve će nove slojeve čovečnosti ljudi koje je stvorio dalje skinuti.

Ležeći na krevetu u sitne sate, nikada siguran hoće li neka granata sleteti na novinarski šator i razneti njega i ostale na komadiće, Ros je imao priključene slušalice i slušao muziku u pokušaju da priguši zvukove. Imodžen, kojom se oženio dve godine ranije, napravila mu je plejlistu za taj put od nekih njegovih omiljenih umetnika: bendova *Maroon 5*, *The Fray*, *Kaiser Chiefs* i gomila njegovih kantri miljenika, Dejvida Alana Koa, Vilija Nelsona i Peta Klajna.

One noći pre napada, kao i svake večeri, probao je da joj pošalje poruku.

Mnogo te volim, mila. Ne bih voleo da si ovde jer to ne bih pozeleo nikome. Mislim na tebe i to mi pomaže da prebrodim svaki dan i noć. Pokušavao sam da čitam knjigu o ratnim pesnicima koju si mi poklonila, ali previše je tužna. Naročito ona što ide: „Poginem li, o meni misli samo ovo“.* Jer onda je stvarno poginuo. Sanjam da sam opet u tvom zagrljaju. Video sam neke grozote. Kako ovo može da radi bilo koje ljudsko biće? Volim te XX

Na njegovo olakšanje, i kao što se retko događalo, poruka je otišla iz prvog pokušaja.

Sutradan ujutru bio je datum koji će Rosu zauvek ostati urezan u pamćenju. Petak, 17. jul. Konačno, savezničke snage su njušile pobedu. Talibani su se povlačili. Poslata su dva odreda da obezbede određeno područje u gradu iz kog su talibani prethodnog dana isterani. Novinarima je na brifingu rečeno kako će to biti zgodna prilika da se vidi i fotografiše još talibanskih zverstava, ali upozorili su ih da je još prisutna opasnost od snajpera.

Ros je o tome razgovarao s fotografom Benom Hejnsom, duhovitim, neumornim veteranom sa nekoliko prethodnih ratišta,

---

* Iz pesme „Vojnik“ („*The Soldier*“) engleskog pesnika Ruperta Bruka. (Prim. prev.)

i zaključili su da se, sa dvadeset vojnika Međunarodnih snaga za bezbednosnu pomoć u okviru Ujedinjenih nacija, kao i nekoliko lokalnih vojnika i vođa koji će štiti njih i ostale novinare sa svih strana sveta, izlažu relativno maloj opasnosti. Za njega je sve to bilo novo i biće dobro za njegovu karijeru da vidi akciju uživo – brzo će naučiti.

U sedam ujutru krenuli su kroz grad u ruševinama, dok je vlažni jutarnji vazduh bio ispunjen užeglim mirisom ljudskog mesa u raspadu, a helikopteri, poput divovskih bubašvaba, lebdeli nisko iznad njih. Ros i Hejns su nosili šlemove, vojničke uniforme i pancire ispod prsluka na kojima je masnim slovima, napred i pozadi, bilo odštampano PRESS. Svuda oko njih bili su izbeljeni zidovi prošarani mecima, bombardovane ili granatirane ruševine i besni grafiti.

Dogodilo se bez upozorenja dok su izlazili iz zaklona jedne uske uličice na centralni pijačni trg. Vrtlog paljbe koja kao da je dopirala istovremeno iz svih pravaca.

Zaseda.

Ros je stajao, nekoliko sekundi, ukopan u mestu, načas pre radoznao nego uplašen. Onda raketa raznese gornju polovinu glave jednog meštana tačno ispred njega, poprskavši ga mozgom i krvlju. Nedaleko odatle eksplodirala je granata. Osetio je udar i video vojnike, novinare i fotografe bačene na tlo. Neposredno za tim usledi nova eksplozija i po prašnjavao zemlji zakotrlja se odrubljena glava, usta i očiju otvorenih u neverici.

Ben, koji je čučao i snimao foto-aparatom, iznenada viknu u agoniji i zakotrlja se po tlu nalik kakvom pomahnitalom dervišu što se vrti oko svoje ose.

Izbezumljen od straha, na koju god stranu da je pogledao, Ros je video sukljanje vatre. Sa krovova prizemnih kuća. Sa prozora. Pravo njemu sleva bila je visoka, gotovo sravnjena sa zemljom, ljuštura od banke, kojoj su nedostajala ulazna vrata. On potrča prema ulazu, dok je vazduh oko njega bio prepun pucketanja, metaka koji dižu prašinu i krhotina od kamena. Ušao je u zamračenu unutrašnjost banke, osvrćući se oko sebe u slepom užasu.

Paljba se nastavila iza njega.

Zastao je i pogledao nazad.

Pravo u oči Bena Hejnsa, koji je ležao na zemlji dok mu je iz boka curila lokva krvi, sa aparatom nedaleko ispred njega. Pokušavao je da se pomeri, da puzi, da se domogne aparata, ali nije mogao.

„Rose! Pomozi mi! Pomozi mi! Molim te, pomoz mi! Pomozi mi, pobogu!“, vikao je namučenim, očajničkim glasom.

Svuda unaokolo ležali su vojnici, novinari i fotografi. Neki su bili nepokretni, dok su se drugi previjali ili puzili.

Odjeknu masivan plotun hitaca. Nekoliko ljudi prestade da se pomera.

„Rose!“, vrisnu Hejns. „O, bože, pomoz mi!“

Ros istrča iz zgrade i potrča prema njemu, idući cik-cak kao što su ga naučili bude li se našao pod vatrom, ne obazirući se na opasnost, rešen da učini šta može za svog prijatelja, da ga nekako odvuče na sigurno. Ali kad ga je od fotografa delilo samo nekoliko metara, začuo je rafal mitraljeske vatre. Hejns se zatrese kao krpena lutka. Pojaviše mu se poderotine na odeći. Nešto ga je pogodilo u šlem, koji mu odlete s glave. Delić sekunde kasnije metak mu otkinu parčence temena i glava mu pade napred na zemlju.

Ros se okrenu u šoku i strahu i potrča nazad ka ulazu u zgradu. Začuo je još pucnjeva, još zvukova pucketanja od metaka dok je ispred njega u vazduh letela linija prašine. Nešto mu se odbi od šlema. Tada, kada se dokopao ulaza, osetio je oštar bol u desnom stopalu, glava mu je bila kao da ju je udario čekić, i on se preturi napred. Kameni pod pohita uvis ka njemu i snažno ga udari u lice.

Mora da ustane.

Mora.

Video je prilike, glava obavijenih maramama talibanskih boraca, kako trče prema njemu, čvrsto držeći kalašnjikove iz kojih je bljuvala vatra.

Svuda oko njega praštali su meci.

On pobeže u unutrašnjost zgrade, saginjući se i krivudajući, trčeći da izvuče živu glavu. Trčao je pored pisaćih stolova, računara

sasvim prekrivenih prašinom i komadićima šuta. Preskočio je jedan blagajnički sto i sakrio se iza njega. Čekao je. Desno stopalo mu je bilo kao da je probijeno metalnim klinom, a glava mu je damarala. Izgubio je šlem.

On začu nov kratak, snažan rafal, negde napolju, za kojim je usledila neočekivana, čudesna tišina.

Nisu mu prilazili nikakvi koraci.

Vrtelo mu se u glavi. On pogleda gore. Tavanica kao da se okretala oko njega. Telo mu se njihalo. Imao je osećaj kao da mu sva krv curi iz glave. Pod ga ponovo tresnu u lice, ali on to nije primetio. Ležao je nepomično.

Nakon izvesnog vremena, nije odmah znao koliko je prošlo, probudio ga je neki piskav zvuk. Ros se obreo kako zuri, u bezmalom potpunom mraku, u lice brkatog pacova velikog kao zec.

„Marš!“, besno je procedio kroz zube.

Stvorenje otrča u tminu.

Negde daleko začula se ogromna eksplozija.

Još jedan automobil bomba?

Bolne glave, osušenih usta i grla, očajnički žudeći za vodom, puzio je na sve četiri, osluškujući. Prisećao se. Blagajničkog stola koji je preskočio. Sada je vladala potpuna tišina. Pokušao je da se osovi na noge, ali desno stopalo ga je otkidalo od bola. Po čizmi mu se videla zgrušana krv. Podigao je ruku da gurne kosu pozadi i osetio nešto lepljivo. Pogledao je ruku i video da je i ona prekrivena krvlju.

Sve mu se vraćalo u sećanje i on uzdrhta.

Živ sam.

Polako, oprezno, ustao je, virnuvši preko vrha stola. U daljini se čuo poziv na molitvu. Iza vrata kroz koja je prošao nazirala se bleđa dnevna svetlost.

On pogleda na sat. Pola osam. Isuse, bilo je nekoliko minuta posle sedam kada... kada...

Mučno je zakoračio prema vratima i provirio napolje. Na sve strane bila su tela, neka savezničkih vojnika, neka iz novinarskog

korpusa, sa prslucima, i nekoliko talibanskih boraca, listom ležeći na prašnjavom tlu. Osoba na koju se usredsredio bio je fotograf koji mu je bio drugar tog minulog jezivog meseca.

Ben Hejns.

Muve su se već rojile oko telâ.

Spremao se da korakne napred kada začu neke glasove.

Skamenio se.

Glasovi su se pojačavali, približavali se.

On otrča nazad unutra, mimo praznih odeljaka šalterskih radnika pozadi. Otvorio je neka vrata i video kamene stepenice što vode dole. Zatvorio je vrata za sobom i primetio čelične reze. Žurno, gurnuo ih je na mesto i potrčao dalje dole. Jedan nivo, pa još jedan. Dole. Vrućina je tu bila manje nesnosna. Ispred njega nalazio se veliki sef, a njegova vrata, sa ogromnim obrtnim ručkama, bila su odškrinuta.

Trebalo mu je nekoliko sekundi da povuče petnaest centimetara debela čelična vrata toliko da bi mogao da se provuče, pa je, pomoću svetla na telefonu, potražio ručku sa unutrašnje strane, ali nije je bilo. Samo ih je zatvorio onoliko koliko je mogao.

Stojeći nepomično, iz predostrožnosti, prebacio je telefon u nečujni režim, iako je pokazivao da nema signala.

Srce mu je tuklo u grudima, toliko glasno da je samo njega čuo. Prignuvši se malenom otvoru između vrata i rama, osluškivao je ima li ikakvih zvukova pokreta iznad njega. Lupa li neko na vrata, dva sprata iznad, koja je zaključao rezama.

Ništa nije mogao da čuje.

Neobuzdano se tresući, pogledao je ekran na telefonu. Imodžen mu nije odgovorila na poslednju poruku. Zar nije stigla do nje?

U glavi mu je odjekivao onaj strašni zvuk fotografovog zapomaganja. Jadni prizor čoveka koji se previja od bolova. Koji pokušava da puzi. Kome odleće teme.

Ros se upinjao da ne povraća. Od gađenja i straha.

Onda je seo na tvrđi, goli pod u praznom sefu. Glava mu je damarala. Bol mu je sevao kroz desno stopalo. I očajnički mu je trebala voda – ništa nije popio još od pre nego što su krenuli.

Lagano je izuo čizmu i čarapu, privukao stopalo k sebi i pregledao ga pod snopom iz baterijske lampe na telefonu. Na njegovom vrhu nalazila se iskrzana, krvava rupa, nekoliko centimetara iza prstiju, i još gadnija rupa na dnu, gde metak mora da je prošao. Prineo je ruku glavi i napipao malo udubljenje, nalik žlebu, iznad desne slepoočnice.

Pogođen dvaput?

Negde u zgradi sigurno ima toaleta, i nekakva kuhinja gde može da pronađe vode i možda komplet za prvu pomoć. Potražiće kasnije, kada bude smatrao da je bezbedno da se usudi da izađe iz svog skrovišta.

Sklopčao se na podu i spavao.

Deset minuta kasnije probudilo ga je nešto što mu je puzilo preko lica.

4

Jul 2009.

Hoću li umreti ovde dole? Sam s pacovima?

U snu je sanjao vodu i hranu. Jednostavnu hranu. Kuvana jaja; dinstane jabuke; pomfrit; hamburgere sa sirom, turšijom i kečapom.

Kad se probudio bio je u tami. Baterija u telefonu mu se ispraznila. Jedini trenutni orijentir bio mu je sat, sa brojčanikom koji se osvetli kada pritisne dugme sa strane. Bio je sav grozničav.

Razmišljao je o svom bratu. Rikiju. Stalno je razmišljao o nje-mu i spopadali su ga krivica i kajanje. Na nekom venčanju, nedugo nakon Rikijeve smrti, naleteo je na jednog starog školskog druga. Džima Bantinga. Džim mu je rekao kako je Riki znao da se ne dopada Rosu, ali da mu nikada nije bilo jasno zašto.

Sedeći u mraku, među pacovima, nemajući šta drugo da radi osim da razmišlja, mozgao je o Rikiju, obuzet grižom savesti zbog toga kako se ponašao prema bratu. Neprestano je razmišljao o telu Bena Hejnisa koje leži ispred zgrade. Koje truli na ljutoj vrućini. Mogao je on da nastrada. Ili bi, da je nešto uradio drugačije, možda nekako spasio Bena.

Sinoć se odšunjavao uz stepenice, otključao vrata i iznad sebe začuo glasove na arapskom. U panici, požurio je nazad dole, zaboravivši da vrati reze na mesto. I tako mu je, sparušen od žeđi, jezik bio kao kakav strani predmet, dok su mu usne bile bolno slepljene.

Glava mu je već bila bolje, ali na slabašnoj svetlosti časovnika video je gnoj na stopalu. Polako nastupa sepsa. Ne bude li lećio ranu, dobiće trovanje krvi i umreće tu dole, sam. Mora pokušati da pronađe nešto za pružanje prve pomoći, i to brzo.

Tada je osetio oštar bol u desnoj šaci. Otvorio je oči. U tami je spazio crvene oči.

Ujeo ga je pacov.

„Sklanjaj se!“ Divljački je mlatnuo stvorenje i ustao, nesigurno, vrtoglavo.

Desno stopalo kao da mu je gorelo.

„Nosi se!“, viknu na pacova.

Iznad sebe je začuo neki zvuk.

Korake.

Sledio se. Viknuo je i odao se.

Koraci su se približavali. Niz stepenice. Stepenic po stepenic. Zatim se začu vučenje nogu.

Sve bliže.

Vučenje. Vučenje.

Bliže.

Priljubio se uza zid.

Bliže.

Vučenje. Vučenje.

Razmišljao. Iznenadiće skota. Skočiće na njega.

Bliže.

Začuo je kratko stenjanje. Kako neko cima teška vrata. Čuo ih je kako se pomeraju. Otvaraju.

Tresao se od straha.

Zatim je do njega dopro glas nekog deteta, bojažljiv, stran. „Ima li koga?“

Ros ponovo pritisnu dugme na satu. I vide malog dečaka. Tamna kosa mu je bila toliko prekrivena prašinom da je izgledala seda, a odeća mu beše iscepana na dronjke. Samo je buljio u Rosa, ukočeno.

„U redu je, mali“, reče Ros.

„Engleski?“

„Aha.“

„Talibani otišli. Otišli“, reče dečak. Okrenuo se i pobegao.

Ros ga je čuo kako hita uz stepenice.

Sačekao je nekoliko trenutaka pre nego što je krenuo za njim, oprezno, ne znajući da li je u pitanju zamka, ali maltene ne mareći. Očajnički mu je trebala voda. Hrana. Na vrhu je bio dan. Gledao je dečaka kako protrčava kroz vrata, podignutih ruku. Kolebljivo, držeći se senki, sakrivajući se iza nameštaja ali nespretno se sudarajući s nekim komadima, Ros je bez snage išao za njim. Zatim je izviriо na trg.

Sva tela su bila sklonjena. Mrlje od krvi su se ispekale na suncu. U gradu je bezmalo vladala tišina, prvi put otkako je on došao tamo. Nekoliko trenutaka kasnije začuo je tutnjavu motora i metalno tandrkanje. Na trg se iskotrlja tenk. Prepoznao ga je kao čelendžer 2. Jedan od malobrojnih pristojnih komada opreme kojima je vlada snabdela vojsku.

Ros istrča, posrćući, mašući maramicom u vazduhu.

Tenk se zaustavi ispred njega, podiže se poklopac prednjeg otvora i pojavi se nečija glava. „Treba vožnja, prika?“, upita čovek sa kokni naglaskom.

„Ideš nekud blizu Londona?“

„Upadaj. Uključiću taksimetar.“

Ros se zatetura prema tenku, ali nije imao snage da se popne i uđe. Iz tenka izadoše dva člana posade da mu pomognu.

„Novinar, zar ne?“, upita čovek. Imao je obrijanu glavu, a na desnoj mišici tetovažu lobanje s krilatim orlom na vrhu.

„Aha“, s mukom izusti Ros.

„Koje novine?“

„*Sandey tajms*.“

„Oдавno sam prestao da ih čitam. Sve novine. Večito seru, zar ne misliš?“

Ros se osmehnu. Nije mu ostalo snage da se prepire.

„Ti urednici treba da dođu ovamo, znaš šta hoću da kažem? Da vide kako sve ovo sranje stvarno izgleda.“

„Imate li vode?“, zamolio je Ros.

5

Jul 2009.

Deset dana kasnije, od čega je četiri proveo u američkoj vojnoj bolnici u Avganistanu, a zatim morao da sačeka let odatle, Ros se napokon vratio u London vojnim transporterom, sletevši u bazu Kraljevskog ratnog vazduhoplovstva, u blizini oksfordširskog sela Brajz Nortona. Smestili su ga u avion dan ranije nego što su mu prvobitno rekli, i odlučio je da iznenadi Imodžen, koja ga nije očekivala do sutradan.

Stigavši na stanicu u Brajtonu rano po podne, po kišici, uzeo je taksi, naloživši mu da najpre stane kod cvećare, gde je kupio ogroman buket cveća, pa kod vinarije, gde je kupio bocu omiljenog Imodženinog šampanjca, vev klikoa.

Malo posle tri taksi se zaustavio ispred visoke, neznatno zapuštene zgrade koja je jedan bočni zid delila sa susednom, nedaleko od raskrsnice Seven dajals, gde su imali stan na poslednjem spratu. Platilo je taksisti i dao mu napojnicu, izašao s putnom vrećom, bocom i cvećem, othramao do ulaznih vrata i ušao u predvorje zgrade s poznatim mirisom vlage i razdražljivo bučnim ritmom muzike koji je dopirao kroz vrata stana u prizemlju.

Bilo je čudno biti kod kuće. Gotovo nadrealno. Kao da je proteklih nekoliko sedmica bilo samo ružan san. S tim što su ga ožiljak na glavi i bolno stopalo podsećali na stvarnost. Kao i strahote koje su mu se javljale svaki put kada zažmuri.

Letimice je pogledao na sat. Imodžen, koja vodi veb-sajt za jedan onlajn časopis u Brajtonu, neće se vratiti kući još dva sata. To će mu dati vremena da se istušira i obrije, da stavi šampanjac na led a cveće u vazuu. Toliko se raduje što će je videti. Što će je držati u zagrljaju, ponovo imati udobnost normalnosti. Što će voditi ljubav s njom – bože, odavno nije – i što će samo razgovarati s njom, pričati joj o noćnim morama koje je preživio i kako mu je to što je mislio na nju omogućilo da ih prebrodi.

Možda će kasnije izaći na neki kari; oboje obožavaju indijsku hranu, a on žudi za normalnošću restorana.

Popeo se stepenicama uz tri sprata do vrha, gurnuo ključ u bravu i otvorio vrata. Kada je kročio u predsoblje, zidova prekrivenih knjigama, začuo je muziku, *The Fray*, jednu od grupa s njegove plejliste, što ga je iznenadilo. Da li je ona kod kuće?

Ušao je u dnevnu sobu i na stočiću video otvorenu bocu vina, dopola popijenu, i dve delimično prazne čaše. I veliku fajerku prebačenu preko kauča.

Namrštio se.

Muzika je dopirala iz dubine stana.

„Imodžen? Mila?“, doviknu, a glas mu zastade u grlu, dok mu želudac obli neka hladnoća.

Spustio je torbu, bocu i cveće, pa izašao iz dnevne sobe i pošao predsobljem, dok se muzika pojačavala kako se približavao spavaćoj sobi. Čuo se još jedan zvuk. Stenjanje. Načas je oklevao ispred vrata, a onda ih je širom otvorio.

I video je svoju ženu, kao od majke rođenu, sa izrazom zanosa na licu, zabačene kose, dok joj male, zaobljene grudi poskakuju, kako jaše nekog golog bradonju.

Onda je Imodžen videla njega.

6

Devet godina kasnije Sreda, 1. februar

Starac je drhtao dok se polako uspinjao strmim obronkom brda u Samersetu, po mraku, pritisnut bremenom koje nosi u srcu. Težinom čitave ljudske istorije. Većitom borbom između dobra i zla. Ljubavlju i gnevom božjim. Sataninim obmanama.

Ne znajući da je u njega uperen noćni dvogled, obazrivo je gazio po klizavoj travi, vođen samo slabašnim zrakom svetlosti iz male baterijske lampe, GPS koordinatama na telefonu i osećajem zadatka u srcu.

Sudbine.

Noge su mu bile mokre u natopljenim cokulama a kroz njegov tanak kaput duvao je oštar vetar; studen mu je prianjala za leđa poput obloge od hladnog lišća. Nosio je težak ašov i detektor metala.

Bilo je tri ujutru.

Po nebu iznad njega klizio je niz oblaka, probijan na kratke mahove strelama kamenohladne svetlosti punog meseca. Kad god bi se to dogodilo, video bi tamnu senku ruševnog tornja na vrhu brda, nedaleko s njegove desne strane. Noć je odisala natprirodnom atmosferom. Oblaci su ličili na one naslikane iz nekog starog holivudskog filma. Kao u jednoj sceni koje se sećao, kad se Keri Grant i Grejs Keli voze kabrioletom, po svoj prilici velikom brzinom, dok iza njih promiče scenografija, ali njima kosa ostaje besprekorno na mestu.

Ali večeras bi stari filmovi trebalo da su mu daleko od pameti, a misli posvećene samo jednom.

Sudbini.

Večeras, tu, bio je početak putovanja. On je bio bolešljiv i nije znao koliko mu je vremena preostalo na ovom svetu. Poziv je čekao toliko dugo da je posumnjao da će ikada uslediti. A kada je konačno usledio, bio je na Njegov tajanstveni način.

Postojao je neko za koga mu je bilo rečeno da mu može pomoći, ali zasada tog nekog nije uspeo da nađe. A budući da mu je ponestajalo vremena, odlučio je da prione sam.

Vazduh je bio živ, naelektrisan; osećao je kako mu koža briđi, kako se ježi. Vazduh je bio pun šapata koje nije mogao da odgonetne.

Osećao je miris slatke trave. Odnekud u blizini začuo je jezivo cicanje. Lisica grabi zeca, pomislio je. Cicanje je bilo sve žalosnije i najzad je stalo.

Uporedio je koordinate na telefonu, koje su se stalno menjale, sa onima na parčetu papira koji je držao u džepu na grudima. Bliže. Bliže.

Još malo i stigao je.

On zastade, uvlačeći vazduh, obilato se znojeći uprkos ljutoj studeni. Dotle mu je trebalo dva i po sata zamorne vožnje, za čim je usledila duga šetnja oko granice imanja, u potrazi za mestom gde može da preskoči ogradu. Zaboravio je rukavice, ali bilo mu je predaleko da se vraća do kola po njih.

Izvukavši cedulju, on još jednom prouči koordinate napisane njegovim preterano urednim rukopisom.

51°08'40" N 2°41'55" W

Blizu je.

Preplavi ga nalet energije. Prevalio je nekoliko koraka levo, pa još nekoliko, dalje uzbrdo.

Bliže!

Trenutak kasnije, poklopiše se brojke na njegovoj telefonskoj aplikaciji s kompasom.

51°08'40" N 2°41'55" W

Tu je. Na pravom mestu. A u tom trenutku oblaci iznad njega odmakoše se od meseca i odozgo sinu zrak svetlosti. Neko tamo gore pokazuje mu. Ovo je znak.

Njegova sudbina!

On grozničavo stade da kopa, stežući ašov što čvršće može smrznutim, artritičnim prstima. Zabio ga je u tlo, nagazio na njega i gurnuo ga dole, zatim, kao polugom, izvadio prvi grumen zemlje. Nekoliko glista se migoljilo. On pomeri ašov malčice unazad, pa ga ponovo zabi.

Dok je to radio, svuda oko njega, niotkuda, zaplesa jarka svetlost. Nije to više bio mesec, već snop iz jake baterijske lampe. Dve baterijske lampe. I začuo je neki glas. Ljutiti muški glas.

„Ej! Ti!“

On se okrenu. Načas su ga zaslepili zraci upereni njemu pravo u lice. Žestoko trepćući, on uperi u njih sopstveni slabiji zrak iz baterijske lampe. Svetlost prvo pade na mladog uniformisanog policajca, a zatim na sredovečnog muškarca, u jakni s kapuljačom, koji je stajao pored njega.

„Ovde je“, odvrati on. „Tačno tu gde kopam. Tačno mi je ispod nogu!“

„Šta to misliš da radiš? Jesi li lud?“

„Spasavam svet.“

„Uništavaš privatnu imovinu.“

„Slušajte, molim vas, slušajte.“

„Ne, slušaj ti“, reče čovek u jakni. „Neovlašćeno si na tuđem imanju. Ko ti je uopšte dao dozvolu da počneš da iskopavaš sveto zemljište usred noći?“

Starac odgovori, jednostavno: „Bog.“

7

Četvrtak, 16. februar

Na jednim drvenim vratima u zasvođenom tremu kartuzijan-skog manastira Svetog Hjuja, u srcu sasekskog seoskog predela, dvadeset četiri kilometra severno od Brajtona, bio je pričvršćen latinski citat.

Mihi enim vivere CHRISTUS est, et mori lucrum.

Prevod je glasio: Jer je meni život Hristos a smrt dobitak.*

Iza tih vrata, u privatnosti svoje spartanske ćelije, brat Angus je sedeo za pisaćim stolom, udubljen u čitanje. Mnogo godina živeo je samotničkim životom, provodeći više sati dnevno, sedam dana u nedelji, na kolenima u svom odeljku za molitvu.

Ali sve češće u skorijim mesecima izlazio je iz ćelije i išao zasvođenim tremom do ogromne biblioteke s galerijom ukrašene hrastovom oplatom. U svakoj poseti sistematski je tražio bitne knjige kroz hiljade naslova u kožnom povezu – od kojih su mnogi bili stariji od štamparske mašine – i nosio nazad u ćeliju sve što je mogao da ponese.

---

* Novi zavet, Poslanica Filipljanima Svetog apostola Pavla, glava 1, stih 21; preveo Vuk Stefanović Karadžić, u Beogradu, izdanje Britanskoga i inostranoga biblijskoga društva, 1952. Svi potonji navodi iz Novog zaveta biće preuzeti iz ovog izdanja. (Prim. prev.)

Svaki monah tu mogao je, ako tako izabere, da ostane u svojoj ćeliji i da je nikada ne napušta. Hranu mu je svakog jutra dostavljao neki brat kroz otvor pored njegovih vrata. Brat Angus je bio duboko zabrinut čovek. I nije imao s kim da podeli svoju zabrinutost još nekoliko dana, kada će imati dozvolu da govori – samo sat vremena – u nedeljnoj šetnji.

Sledećeg meseca napuniće šezdeset tri godine i nije znao koliko će još služiti Gospodu. Bio je siguran da neće dugo. Možda je, zbog njegove bolesti, bilo verovatno da neće dočekati ni sledeću zimu. Možda čak ni leto. Donedavno se zadovoljavao životom koji mu je dat, premda nije oduvek bilo tako. Kao dete šezdesetih, nekada je živeo neobuzdano do daske. Ispisao se s fakulteta, bio je solo gitarista u hevi-metal bendu *Satanina vera* i mnogo godina živeo rokenrol život pun alkohola i droge, išao na turneje, uglavnom po Nemačkoj, svirao u klubovima i pod vedrim nebom, i u nedogled se tucao sa grupi devojkama.

Dok jednog dana nije ugledao svetlost.

U stvari nekoliko svetala. Baterijske lampe u obliku olovke lekara koji su mu buljili u zenice nakon što se ozbiljno predozirao koktelom nečega za šta se nije sećao ni da je uzeo. Svetla u operacionoj sali. Zatim najblistavije svetlo od svih. Svetlo koje ga doziva.

Medicinska sestra, pravoslavna Grkinja, na klinici u severnom Londonu, koja ga je skinula s droge i spasla mu život, rekla mu je za svog brata kaluđera, koji živi u manastirskoj zajednici na svetom poluostrvu Svetoj Gori. Angusa je Grčka oduvek privlačila, i dopadalo mu se nešto u vezi s duhovnošću grčke pravoslavne vere. Preobratio se. Zatim je, uz pomoć brata medicinske sestre, dobio vizu za posetu.

Otišao je tamo na pet dana a ostao pet godina, pronašavši duboku duhovnost u strogom režimu molitve, rada, ćutanja i malo spavanja. Dok ga jednog dana Bog nije pozvao nazad u sasekski grad Horšam, u Engleskoj. Trebao je svojoj ostareloj majci, obolelejoj od Alchajmera.

Negovao ju je sledećih sedam godina, do njene smrti. Name-ravao je da se vrati na Svetu Goru kada je, jednog dana nedugo

nakon njene sahrane, slučajno prošao kolima pored kapije kartuzijanskog manastira Svetog Hjuia i opet video onu svetlost, ovoga puta bleštaviju nego ikad. Okrenuo je kola, ušao i dao vozilo starešini manastira da ga se otarasi, rekavši mu da zaradu upotrebi za održavanje mesta.

Odonda je tamo. I više nikada neće otići. To mu je kuća – makar privremena, dok...

Dok zaista ne bude kod kuće.

Možda.

Manastir Svetog Hjuia podignut je u vreme kada je red bio bogat, kao sigurna luka za francuske monahe koji beže od revolucije. Ali donde je dospelo malo francuskih monaha. Poput mnogih takvih mesta u skorijim vekovima, iako je bilo sagrađeno da primi više od dvesta monaha, nova braća su bila retka, a kako su starija umirala, bilo je sve teže zameniti ih. Trenutno su tu stanovala samo dvadeset tri monaha, uključujući starešinu manastira i njegovog zamenika, koji su većinom bili odnekud drugde. Čutanje se nije samo sprovodilo strogo, sprovodilo se i prirodno. Od ona dvadeset tri monaha, njih sedamnaest je govorilo različitim jezikom. Manastir, nalik tolikim mestima u svetu u današnje vreme, u nedostatku monaha, primao je braću iz svih redova.

Malo onih koji su dolazili zadržavalo se dugo, nalazeći da im je disciplina i kolotečina preteška. Po preporuci da budu u krevetu do osam uveče, morali su da ustanu u deset minuta do ponoći za narednu molitvu, u kojoj su učestvovali ili u osami svojih privatnih kapela ili u zajedničkoj kapeli, gde je predsedavao starešina.

Ćelija brata Angusa bila je neobično prostrana po manastirskim merilima. Bila je na dva nivoa, i imala samodovoljni obzidani vrt gde je mogao da gaji sopstveno povrće. Prizemlje je sačinjavala njegova privatna kapela, na čijem je zidu visila slika Isusa iznad statuice Bogorodice, na privremenom postolju od stabla drveta. U kratkom hodniku nalazio se prostor s njegovom stolarskom tezgom i alatom potrebnim za održavanje ćelije i vrta.

Gornje odaje, koje su se sastojale od dve sobice, od nameštaja su sadržale krevet, drveni pisaći sto i stolicu, a imale su sopstveni odeljak za molitvu. Na kuki pored malog toaleta, naopačke, visio